

Oponentský posudek diplomové práce

Název diplomové práce: *Vliv neuspokojenosti sociálních potřeb na výskyt patologických jevů v adolescenci*

Autor diplomové práce: Bc. Martin Kratochvíl

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Carmen Simonová

Oponentka diplomové práce: Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.

Diplomová práce je zaměřena na hledání vazby mezi neuspokojenými sociálními potřebami během vývoje jedince a pozdějšími patologickými jevy v adolescenci. Dá se tedy říci, že práce se zabývá aktuálním tématem, které je sociálně závažné.

V teoretické části práce se student zabývá teoriemi potřeb, jmenovitě srovnává teorie Jana Svobody, Zdeňka Matějčka a Abrahama Maslowa. Dále se zabývá vývojovým obdobím adolescence z hlediska sociálních potřeb a sourozeneckými konstelacemi a potřebami. Posledním tématem teoretické části jsou patologické jevy.

O teoretické části se dá říci, že obsahuje mnoho zajímavých informací, které jsou poměrně smysluplně strukturované. Co v této části postrádám je kritická práce s literárními zdroji, to znamená ověřování si některých výsledků výzkumu ohledně závislosti z různých zdrojů, autory jako je Maslow, Erikson, Freud, Adler, Matějček citovat z primárních zdrojů, jejich vlastních textů. Ve chvíli, kdy autor srovnává Matějčka, Svobodu, Maslowa, tak mi chybí reflexe toho, že každý z těchto autorů žil (žije) v jiné době a reaguje tedy na jinou společnost, na její potřeby a vycházejí z jiných autorů, výzkumů a z jiného světového názoru atp.

Autor byl při práci hodně ovlivněn názory Jana Svobody, a přestože jsou bezpochyby zajímavé, tak je jimi teoretická část nadměrně „zatížena“ a chybí tak prostor dalším autorům, kteří se podobnou problematikou zabývají.

Praktická část je provedena kvantitativním šetřením, sběr dat proběhl pomocí dotazníku, který si student sám připravil. Vyjadřuje zklamání, že hypotézy, které si ustanovil, nebyly potvrzeny a že to souvisí s nedostatkem sebraných dat. Osobně se domnívám, že problém nemusí pouze tkvět v nedostatečném množství oslovených respondentů. Dotazníků byl distribuován dostatečný počet, ale problém je v charakteru dat. Student sbíral názory a postoje dotazovaných, které nemusí být v souladu s tím, jak „skutečně“ žili. Jde o to, že u dětí může proběhnout poměrně úspěšně habituace na způsob života, který vedou, a tudíž ho charakterizují jako v pořádku. Nemusí nutně vnímat, že jejich potřeby byly nějakým způsobem nedostatečně saturované. Dokonce ani prostřednictvím rozhovoru by nemuselo dojít k úspěšné identifikaci nesaturování sociálních potřeb, protože různé frustrace jsou často vytlačeny do nevědomí. Naši výchovu obecně kvalifikujeme jako v pořádku, některé nepříjemné příhody se časem stanou „vtipnými“, ale v době, kdy jsme je prožívali, pro nás byly těžké, a tak „drobnými“ závislosti, které jsme schopni držet v sociálně přijatelných mezích, trpí valná většina z nás. (Jinak by nemohla být konzumní společnost tak úspěšná.)

Jednou z příčin určitého výzkumného neúspěchu může být absence práce s metodologickou literaturou (např. Disman, Hendl, Kerlinger, Ferjenčík, Chráska). To považuji za poměrně vážný nedostatek práce.

Formální stránka práce rozsah práce je dostatečný, v teoretické části až nadměrný, práce je strukturována správně a obsahuje všechny náležitosti. Student cituje správně, množství použité literatury není příliš vysoké a ocenila bych u diplomové práce použití cizojazyčných zdrojů.

Otázky k obhajobě:

Proč se student domnívá, že větší výzkumný vzorek by mohl změnit výsledky šetření?

Často se zmiňuje o současných pubescentech. Je nějaký rozdíl mezi „minulými“ a „současnými“ pubescenty? (Jde mi o časovost hranice, co má vliv na dospívání a proměnu období dospívání).

Práci doporučuji k obhajobě a na základě připomínek doporučuji hodnocení velmi dobře.